

Gildebrief



Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

27e jaargang no. 1 maart 2008

COLOFON

Gildebrief

De Gildebrief is het verenigingsblad van het Gilde Vrijwillige Molenaars (GVM) en verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 2.200 stuks in de maanden maart, juni, september en december.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen berust bij de auteur. De redactie is, tenzij anders vermeld, verantwoordelijk voor het geheel van het blad. Het bestuur is verantwoordelijk voor zaken die duidelijk een verenigingskarakter hebben.

De redactie neemt graag kopij en suggesties voor artikelen in ontvangst en beoordeelt deze op plaatsbaarheid in haar geheel, gedeeltelijk of in gewijzigde vorm, zulks in overleg met de auteur.

Advertenties

Voor bedrijven of instellingen die gelieerd zijn aan 'de molenwereld' bestaat de mogelijkheid in de Gildebrief te adverteren. Advertentietarieven zijn verkrijgbaar bij de penningmeester.

Bestuur van het GVM

Voorzitter: H.C. (Hein) Steinz,
Dorpsweg 94, 8051 XW Hattem, tel. 038-4445446
voorzitter@vrijwilligemolenaars.nl
PR, contact Gildebrief, documentenbeheer.

Vice-voorzitter: A. (Andreas) de Vos,
Helderseweg 85a, 1817 BB Alkmaar, tel. 072-5121853
afdelingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl
Regiocoördinator, contacten met afdelingen en bliksemafleidergroep.

Secretaris: M.J. (Joke) Klinkspoor,
Zandkreek 26, 8032 JH Zwolle, tel. 038-4545998
secretaris@vrijwilligemolenaars.nl

Penningmeester: A. (Andrien) Muijers,
Goeman Borgesiusstraat 42, 8331 KA Steenwijk,
tel. 0521-517020
penningmeester@vrijwilligemolenaars.nl

P.A.M. (Petro) van Doorne,
coördinator opleidingen, contact lesstofcommissie en werkgroep opleiding watermolenaar,
Steenakker 44, 6651 JE Druten, tel. 0487-515643
opleidingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl

J.G.J. (Joyce) Beneker,
coördinator biotoop aangelegenheden,
Pr. Bernhardlaan 348, 2033 SC Haarlem, tel. 023-5634193
biotoop@vrijwilligemolenaars.nl

Ledenadministratie en website

Fr. (Frans) Tullemans,
Vasco da Gamastraat 4, 5665 GL Geldrop,
tel. 040-2863023
ledenadministratie@vrijwilligemolenaars.nl
webmaster@vrijwilligemolenaars.nl

Coördinator Examen en Arbo

P.J.M. (John) Houben,
Korhoenderveld 89, 5431 HC Cuyk, tel. 0485-320994

Gildeverzekeringen

Rekeningnummer G.V.M t.b.v. Gilde verzekeringen
Postbank (giro) 3503794 t.n.v. Gilde verzekeringen te Steenwijk

Rekeningnummer

Rekeningnummer GVM t.b.v. contributie
Postbank (giro) 2144780 ten name van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars te Steenwijk

Bliksemafleidercontrole

Coördinator L.J. (Leo) Tiggelman,
Livius 7, 3962 KD Wijk bij Duurstede, tel. 06-22004848, b.g.g.
0343-575684
bliksemafleidercontrole@vrijwilligemolenaars.nl

Gilde verzendingen

H.P.A. (Hub) van Erve,
Hoevense Kanaaldijk 9, 5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100
verzendingen@vrijwilligemolenaars.nl

Steunpunt Molenbiotoop

De Hollandsche Molen (emailadres DHM@molens.nl),
Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam, tel 020-6238703,
fax 020-6383319



In dit nummer:

Zilver voor Gijs en De Kam	3
Korenmolen de Windotter	4
Klapwieken	9
Ledenvergadering 2008	11
Jaarverslag over 2007	12
Financieel Jaarverslag	14
Werkgroep Bliksemafleidercontrole	17
Herziening Molenaarsopleiding	19
Biotoopprijs 2007	20
Verenigingsnieuws Regioberichten	20
Boekenmolen	25

De foto's op de voor- en achterzijde zijn gemaakt door Margreet van Beusekom op de Windotter. Zij is de vaste fotograaf van Gijs op reis.

Redactie Gildebrief

Samenstelling

H.P. (Huub) van Est, (eind)redacteur
Zenegroen 302, 8935 KP Leeuwarden
058 2890704, redactie@vrijwilligemolenaars.nl
H.B. (Hein) Steinz, bestuur GMV
Jan Jansen
A. (Alice) de Wit, schrijft en regisseert Op reis met Gijs

Vormgeving en druk

Drukkerij de Bunschoter, 033-2997999

Kopij en mededelingen

Het volgende nummer verschijnt eind juni 2008. Kopij voor het **juninummer** van 2008 moet in het bezit zijn van de redactie **voor 15 mei 2008**. Voor een latere aanlevering dient men te overleggen met de redactie. Teksten (al dan niet met foto's) kunnen worden aangeleverd per email. Bij voorkeur in Word op emailadres redactie@vrijwilligemolenaars.nl. Overzicht van stukken, zo goed mogelijk in volgorde aangegeven.

Zilver voor Gijs



In dit nummer vindt u de 25e aflevering van "Op reis met Gijs". De afleveringen verschenen eerst in zwartwit. Het afgelopen jaar in kleur. De verhalen en foto's waren er niet minder om. Dit nummer van de Gildebrief is daarom een eerbetoon voor al die afleveringen die Gijs met haar fotograaf (Alice de Wit en Margreet van Beusekom) hebben gepubliceerd in de Gildebrief. Altijd aandacht voor de molen. Maar ook voor de molenaar en zijn persoonlijke omstandigheden.

In dit nummer lopen een aantal zaken parallel. De uitreiking van de biotoopprijs, het jubileum van een beroepsmolenaar (ze bestaan nog !) en stichting (beiden 20 jaar). Dus veel aandacht voor molen De Windotter.

Evert Smit naar wie de biotoopprijs is genoemd had twintig jaar geleden niet alleen bemoeienis met de garanties voor de biotoop van de molen, maar ook met de naamgeving.

De foto van het beeldje met een windotter met snorharen afgebeeld als molenwieken moge een eerbetoon zijn aan alle bovengenoemde personen.

Het middengedeelte dat gewijd is aan de jaarvergadering is voor liefhebbers uitneembaar.

De redactie

Nieuwe Informatie

Nieuwe informatie is net als wind, altijd welkom. Voor de vrijwillig molenaar is het wel van belang uit welke hoek ze waait, met welk type wind hij te maken heeft. Wanneer die gegevens bekend zijn kan hij, ervaren als hij is, er optimaal gebruik van maken.

Zo kan nieuwe informatie voor de ene vrijwillig molenaar nieuwe kennis zijn, voor een andere een bevestiging zijn van wat hij zelf ook al eens had bedacht, of een andere manier van kijken naar een bepaalde problematiek.

In de loop van de jaren heeft de vrijwillig molenaar, de leerling zeker niet, op molengebied ervaring opgedaan. Hij heeft zich toetsingscriteria eigen gemaakt om nieuwe informatie op waarde te kunnen schatten en geleerd daar op zijn manier gebruik van te maken.

Als het echter, zoals hier, gaat om informatie bedoeld voor de opleiding dan zal deze getoetst moeten worden en voorzien van een label. Een keurmerk dus: Voldaan aan de nieuwe criteria van de herziening opleiding.

Straks als instructeurs tijdens het opleiden ervaring hebben opgedaan met de nieuwe criteria kunnen zij de leerlingen leren hoe met deze nieuwe wind om te gaan.

JAN JANSEN



De Kam

Soms is het goed er aan herinnerd te worden waarom we het allemaal doen. Aan de leuke momenten uit het bestaan van een vrijwillig molenaar, aan die momenten die hem of haar uiteindelijk weer naar de molen terughaald. Als het allemaal weer eens een keer gelukt is.

Een van die momenten is het uitreiken van de biotoopprijs. Onder leiding van Joyce wordt een zorgvuldige selectie gemaakt uit de kandidaten voor dat jaar. Zo zorgvuldig zelfs dat het inderdaad een keer is voorgekomen dat we de biotoopprijs niet hebben uitgegeven.

Waar wordt naar gekeken. Wel: naar een opmerkelijke verbetering van de biotoop, ten gevolge van bijvoorbeeld een kapplan, een gewijzigd bestemmingsplan en zo zijn er nog wel veel meer redenen aan te wijzen. Daar moet dan iemand zich sterk voor gemaakt hebben en die krijgt dan de prijs. Dit kunnen velen zijn. De vrijwillige molenaar, de moleneigenaar, stichting of gemeente, waterschap of wie dan maar ook.

Van de uitreiking wordt altijd een klein feestje gemaakt. Nadat er soms jaren gezegd is is het goed om weer eens positief in het nieuws te komen en mogelijk op deze openbare bijeenkomsten van de lokale gezagsdragers verplichtingen te ontlokken voor de toekomst. Want zoals met elke afsluiting van een restauratie begint ook hier een nieuwe periode van hard werken om datgene wat bereikt is te behouden. En behouden is soms veel moeilijker dan verkrijgen.

Dit keer IJsselstein. Van harte gefeliciteerd en wat zeker bijzonder was dat we mevrouw Smit konden verwelkomen op de naar haar man Evert Smit genoemde biotoopprijs uitreiking.

HEIN STEINZ, VOORZITTER



Korenmolen De Windotter

Een 20-jarig
eigentijds
molenbedrijf!

Een regenachtige dinsdagmiddag in februari. De westenwind trekt over IJsselstein, het prachtige Utrechtse stadje. Op de oude stadswal staat korenmolen de Windotter fier te draaien. De remkleppen staan veiligheidshalve open, want de wind is vlagerig en er zijn pittige buien voorspeld. Naast de stenen stellingmolen staat een theekoepel en een nieuwe winkel, die in Scandinavisch design verrassend past bij de achttiende eeuwse molen. De vlag wappert, bezoekers komen en gaan en molenaar Maarten Dolman verwacht ons. De aanleiding om een kijkje te gaan nemen is tweeledig, de viering van het twintigjarig bedrijfsjubileum en het feit dat De Windotter de biotoopprijs heeft gekregen.

MET DANK AAN:

- MAARTEN EN LIA DOLMAN, MOLENAAR
- WILLIAM EN DE DAMES UIT DE WINKEL
- MARGREET VAN BEUSEKOM, FOTOGRAFIE
- ALICE DE WIT, DE REIZENDE CORRESPONDENT

Opslagzolder met een verzameling oude molenfoto's



Molengenen vanuit de Zaanstreek

Deze rijzige stellingmolen uit 1732 is opgebouwd met ijsselstenen en heeft een vlucht van 26 meter. In de ruimte aan de rechterzijde op de begane grond worden zakken vanuit de meelmenger met meel gevuld. Links is de huiskamer van voormalige molenaars. We bellen netjes en beklimmen de steile trap. Op de maalzolder maken we kennis met molenaar Maarten Dolman, die bezig is een zak te verwisselen aan de maalbak. Dat zal deze middag regelmatig gebeuren, want met één koppel stenen staat De Windotter flink te produceren. Tijdens ons gesprek gaat het werk gewoon door.

Maarten stamt uit een oud molenaarsgeslacht, dat actief was in de Zaanstreek. Hij heeft het molenvirus al vroeg opgedaan, want zijn vader was vrijwillig molenaar op de Veenmolen in Wilnis. Dolman senior werkte één dag in de week bij de afdeling molendocumentatie van De Hollandsche Molen. Ook was hij betrokken bij de oprichting van Het

Gilde van Vrijwillige molenaars in 1972. In die periode waren er weinig beroepsmolenaars. Het was een dieptepunt wat betreft het molenbestand in Nederland met slechts 950 overgebleven exemplaren, waarvan er nog maar weinig draaiden. Gelukkig werd het tij gekeerd door Monumentenzorg, die slopen verbood, de activiteiten van De Hollandsche Molen en het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Maarten koos voor het vak korenmolenaar en werd voor een gedeelte door zijn vader opgeleid, maar ook door Jan Hoogendoorn, korenmolenaar van De Windhond in Woerden, en molenaar Van Beek van de Eendracht in Alphen aan den Rijn. Verder heeft hij de molenaarsschool in Barneveld gedaan, een opleiding van anderhalf jaar, waarin hij het vak van molenaar in een moderne maalderij heeft geleerd. Daardoor heeft hij veel vakken-nis, waaronder de broodnodige productkennis opgedaan, die hem goed van pas komt. De cursus Malen met stenen in Wageningen behoorde ook tot zijn opleiding. Na het over-

lijden van zijn vader in 1983 volgde Maarten hem op in Wilnis op de Veenmolen.

Geschiedenis koninklijke molen

We bevinden ons op een historische plaats, waar voorheen twee houten standermolens hebben gestaan. In de vloer van de voormalige huiskamer zie je sporen van de gemetselde poeren, het fundament van de molen. De stander moet in het midden van de begane grond hebben gestaan. 'Als een paraplu is de romp over de poeren gezakt,' vertelt Maarten. In augustus 1645 heeft een tornado grote schade aangericht op een aantal plaatsen in de provincie Utrecht. Behalve het middenschip van de Domkerk en vele andere gebouwen, is ook deze standermolen omgewaaid. De tweede standermolen heeft er tot 1732 gestaan. 'Je moet er rekening mee houden, dat er vroeger veel ruiger gemalen werd!' Zoals alle houten molens was ook deze kwetsbaar voor storm en vuur en toendertijd was de maalcapaciteit veel te klein om al het aangeboden graan te kunnen verwerken. Daarom wilde men een grote stenen korenmolen laten bouwen. De barones van IJsselstein, Marie Louise van Oranje Nassau, gaf in 1732 een voorschot van fl. 5000 aan het stadsbestuur, die de opdracht gaf om deze forse stenen molen te bouwen. Diverse pachters hebben in de jaren die volgden contracten gehad om met de molen te mogen malen. Dat konden de molenaars zelf zijn, maar pachters onderverhuurden de molen ook nogal eens. Na de Franse revolutie in 1795 werd de molen ondergebracht in het instituut Nationale Domeinen, waarin alle goederen van het huis van Oranje waren ondergebracht. In 1812 kon A.W. Bosse de molen kopen, omdat alle goederen van de Nationale Domeinen publiekelijk verkocht werden na een keizerlijk decreet. Mede-eigenaresse werd de vrouw van de laatste pachter Dirk Brouwer. De molen zou tot 1880 in het bezit zijn van de familie Brouwer.

Controle van het gemalen product.





In de molenwinkel geeft Maarten productinformatie aan een klant



Links het echtpaar Dolman en rechts de beide vrijwilligsters van die dag in de molenwinkel

Van stoommachine, onttakeling en redding

Vanaf 1881 breekt er een andere tijd aan voor de Windotter. Er wordt een gebouwtje met een stoommachine naast de molen gezet, zodat de maalstenen mechanisch aangedreven kunnen worden. Dit leidt ertoe dat de laatste molenaar Jan Korevaar in 1917 de overbodig geworden kap en de wieken van de molen laat halen, zodat er alleen nog maar een romp blijft staan. In 1918 koopt Geurt van Ek, een handelaar in kolen, het hele spulletje op. Hij gebruikt de molen om in te wonen en als pakhuis voor zijn handel.

In 1956 komt het complex in handen van Evert Versluis die er gaat wonen. Hij tipt de Rijksdienst van Monumentenzorg over dit bijzondere object. De Hollandsche Molen brengt in 1957 een bezoek, maar er komt nog geen geld los voor restauratie. Tien jaar

later wordt er een stap in de goede richting gedaan, omdat de molen op de Rijksmonumentenlijst wordt gezet. Hiermee wordt hij van de slopershamer gered. In 1977 verkoopt de familie Versluis de molen en worstelt menig projectontwikkelaar met dit beschermde bouwval. In 1984 komt hij in handen van de gemeente en dat zal uiteindelijk leiden tot een restauratie in 1986, die zo'n 1,7 miljoen gulden zal gaan kosten.

Restauratie

In IJsselstein is veel historische informatie gearchiveerd door mensen uit het gemeentearchief. Ook de historische Kring IJsselstein, met de enthousiaste voorzitter Beb Murk, heeft op dit gebied veel werk verricht. Uit hun onderzoek gekomen materiaal in de vorm van tekeningen, foto's en documenten, vormde een prachtig naslagwerk om dit monument

te kunnen restaureren. Bij de aanvang van de restauratie in 1986 werd de stichting 's Heren Korenmolen te IJsselstein opgericht. De molen werd hierin als eigendom van de stichting ondergebracht. De hoofddoelen zijn: beheer en onderhoud van de molen en de exploitatie van het molenbedrijf in een bedrijfsmatige opzet. Er is veel werk verzet, want één ding is zeker, zonder de inzet van de mensen van deze stichting zou dit unieke monument verloren zijn gegaan.

Maarten is van het begin af aan betrokken geweest bij dit project. Men heeft hem gevraagd deel te nemen vanwege zijn expertise als korenmolenaar: 'Het leek wel of de molen gisteren leeg was gehaald. De molenromp was nog gaaf en de originele zolders zaten er nog in. Je kon precies zien waar alles gezeten had'. Alles kon zuiver gereconstrueerd worden, fundatie, vloeren, deuren, ramen, stelling, nieuw gaand werk, kap, wiekenkruis, etc.. Zo werd er in 1987 een complete korenmolen afgeleverd, die na 70 jaar te hebben stilgestaan weer in gebruik kon worden genomen. Een aardig verhaal is, dat er tijdens de restauratie een man van 97 jaar langskwam, die nog wist dat de molen draaide en dat hij meemocht met de meelwagen.

De naamgeving van de molen vormde wonderwel een probleem, want nergens was die naam in de documenten te vinden. Mevrouw van Ek, bijna 100 jaar, wist te vertellen dat ze in 1918 op de luizolder zwarte letters van de naam Windotter had overgeschilderd.

Een eigentijds molenbedrijf

Zo begon Maarten samen met zijn vrouw Lia twintig jaar geleden een eigentijds molenbedrijf. Op de begane grond de winkel, die gerund werd door Lia, en op de zolders

Molenaar William laat vanuit de molenkap het uitzicht op IJsselstein zien



daarboven de maalactiviteiten. De Windotter is aangesloten bij het AKG, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde dat bestaat uit 45 molenbedrijven. 'Door middel van het malen met de molen willen we het oude ambacht bewaren. Er moet een bepaalde sfeer zijn, maar niet oubollig. Het is belangrijk dat je inspringt op de vraag van de klant. Dat betekent het leveren van eigentijdse producten. De broodbakmachine heeft een enorme impuls gegeven aan de omzet van de winkel.'

We staan op de begane grond van de molen. Maarten legt een zak met omega3meel in de meelkar, 'Dit is ook zo'n eigentijds product, een paar jaar geleden had niemand hier van gehoord'. We lopen mee naar de winkel, die een jaar geleden nieuw is gebouwd. Het bestuur is actief bezig geweest om sponsors voor dit project te vinden en dat is goed gelukt. Het resultaat is een houten gebouw met een zinken dak in een Deense sfeer, dat mooi bij het monument past. Twee enthousiaste vrijwilligsters heten ons welkom in de compleet ingerichte winkel met een breed assortiment. Behalve diverse soorten meel, verkopen ze ook boeken, recepten, speculaasplanken, mooie manden, windotterbockbier, enzovoort. Twintig enthousiaste vrijwilligers, in koppels van twee, werken een dagdeel in de week in deze winkel.

Ze zijn goed op de hoogte van wat ze verkopen, want diverse mengsels worden zelf gemaakt en uitgeprobeerd. Klanten kunnen met hun vragen terecht. Zoals een vrouw die vraagt wat ze met milocornmeel kan doen. Maarten legt uit dat dit nieuwe product uit Ethiopië komt; het is een zaad dat op boekweit lijkt. Wat je er precies mee kunt doen gaan ze zelf nog uitproberen. Lia vertelt dat allochtone vrouwen ook regelmatig producten komen kopen, zoals gerstemeel voor platte broden en duremgries, een harde tarwe die je kunt gebruiken voor pasta, pannenkoeken en soepen. Ook mensen met een dieet kunnen met hun vragen en recepten bij hun terecht. De winkel heeft door zijn regiofunctie een groot klantenbestand.

Maarten legt uit dat dit nieuwe product uit Ethiopië komt; het is een zaad dat op boekweit lijkt. Wat je er precies mee kunt doen gaan ze zelf nog uitproberen. Lia vertelt dat allochtone vrouwen ook regelmatig producten komen kopen, zoals gerstemeel voor platte broden en duremgries, een harde tarwe die je kunt gebruiken voor pasta, pannenkoeken en soepen. Ook mensen met een dieet kunnen met hun vragen en recepten bij hun terecht. De winkel heeft door zijn regiofunctie een groot klantenbestand.



Het eindproduct wordt door Maarten Dolman gewogen en in zakken gedaan.



Koffie en worteltjestaart

We lopen terug voor een kop koffie in

de kamer van het voormalige molenaarshuis op de begane grond in de molen. Anita, één van de vrijwilligers, biedt ons een stukje worteltjestaart aan. Daar kan William, de jongste zoon, die net uit school is gekomen, meer over vertellen. Het idee van die taart is ontstaan uit een mop, die hij wist te vertellen. Over een konijn dat om worteltjestaart vroeg en het uiteindelijk niet lustte. Deze taart was overheerlijk! In het krantje van De Windotter wordt aan dit verhaal smakelijk aandacht besteed. Behalve moppen tappen weet William veel over molens, hij geeft dan ook rondleidingen. Verder is hij er van overtuigd dat hij

het bedrijf van zijn vader gaat overnemen. Zijn broer Karel houdt meer van de techniek van molens, hij wil molenmaker worden. We besluiten om een kijkje boven in de molen te gaan nemen. Lia blijft beneden achter de computer om de administratie te doen en dingen te regelen, zoals bijvoorbeeld de verhuur van de theekoepel, waar vergaderingen, lunches of andere bijeenkomsten kunnen worden gehouden. Lia: 'Je moet verantwoording naar het bestuur afleggen, productspecificatie opstellen ten behoeve van de bakkers, etiketteren voor de winkel, de hygiëncode.' Er is genoeg werk aan de winkel. Rond de molen worden ook regelmatig allerlei activiteiten georganiseerd om te laten zien wat de molen nu echt doet. Tien jaar geleden, op nationale molendag, hebben ze



De reguleur, die de afstand tussen de ligger en de looper regelt



Steenkoppel met –spil en rondsel, dat aangedreven wordt d.m.v. het spoorwiel



een molenontbijt georganiseerd. Tweehonderd mensen genoten voor dag en dauw aan lange tafels van het ontbijt in het molenplantsoen. Het was een groot succes. Verder worden er bij diverse festiviteiten wafels en poffertjes gebakken en tijdens de jaarlijkse gondelvaart kan iedereen genieten van het romantische moonlicht malen van de Windotter.

De molen van beneden naar boven

We beginnen beneden in de molen. Voor het vullen van de zakken komt ome Joop regelmatig helpen. Hij is één van de veertig vrijwilligers van de Windotter. Daar zijn de twintig mensen van de winkel bij opgeteld. Kranten rondbrengen en klusjes doen zijn activiteiten van de andere 20 vrijwilligers.

Op de eerste zolder staat een moderne buil het meel te zeven. Voor het transport in de molen van tarwe, maïs, rogge, haver, boekweit, enzovoort, is deze uitgerust met twee elevators en een jacobs ladder. De diverse graansoorten worden boven in silo's gestort, die maar liefst 20 ton kunnen bergen. Bij tarwe is het belangrijk dat het van tevoren aangevocht wordt. In een graanmenger met vijzel wordt tarwe en water gemengd, vervolgens laat men het 48 uur intrekken. Door dit procédé slijten de stenen minder hard.

De volgende trap brengt ons op de maalzolder waar drie koppels stenen staan opgesteld: één koppel 16der blauwe stenen en twee koppels 17der kunststenen, waarvan er één door een elektromotor kan worden aangedreven, wanneer er niet voldoende wind staat. Maarten wijst ons op de aanwezigheid van één hele grote steenkraan in het midden van de ruimte, die alledrie de lopers één voor één kan lichten. Ondanks de hoge steenzolder van 26 meter hoogte bleef er niet genoeg ruimte over voor de schijflopen om de stenen te kunnen lichten, daarom heeft men het spoorwiel omgedraaid. Op de Veenmolen in Wilnis is dat toevalligerwijs ook zo. Er zijn drie stellingdeuren en kenmerkend voor deze molen zijn de kleine ramen met luiken, die je kunt sluiten als je duisternis en schaduw nodig hebt bij het billen van de stenen. Maarten scherpt met de hand, net zoals zijn leermeester, één steen per jaar.

De luizolder bergt behalve het sleepluiwerk ook een werkbank om te klussen en gereedschap. De ruime kap is voorzien van een ijzeren rollenkruiswerk. Uniek is de middenbalk boven de busbalk. Dat is voor de provincie Utrecht ongebruikelijk. Deze middenbalk werd bij oude molens toegepast, want later gingen men met een lange spruit werken.

Van een terugblik naar de toekomst

Voor Maarten en Lia is de tijd omgevlogen. Maarten ziet het molenaarsvak als een roeping, het geeft hem veel voldoening. 'Je bent er dag en nacht mee bezig. Het molengebeuren is ook een hobby!' Om de vraag welke plaats het in zijn leven heeft, moet hij wel even lachen. 'Wel een belangrijke plaats, want eigenlijk gaat de molen altijd voor. Behalve als er iets met het gezin is natuurlijk!' In de toekomst wil hij zijn bedrijf verder uitbouwen. Nieuwe producten uitproberen en toevoegen aan het assortiment. Een groot assortiment aan cakemixen zal hun specialiteit gaan worden. 'We moeten blijven inspringen op de vraag van de klanten en zo het spul draaiende houden voor de toekomst!' Over een opvolger hoeven ze niet in te zitten, want William staat in zijn zandkleurige overall met een molenaarspetje op zijn hoofd te trappelen van ongeduld. We wensen iedereen veel succes met dit prachtige historische en eigentijdse molenbedrijf.

Bron: www.dewindotter.nl



de Bunschoter bv

drabkerij

Wij schipperen niet

011 - 299 79 99 • www.bunschoter.nl

MOLENS MET EEN DIERENNAAM



Behalve molen de Windotter in IJsselstein verwijzen veel namen van molens naar dieren. Zonder compleet te willen zijn een snelle greep in mijn papieren

geheugen. De Otter (Amsterdam), De Rat (IJlst) en Het Jonge Schaaap (Zaanse Schans). Alle drie houtzaagmolens. De Kat (Zaanse Schans / verf). Maar er zijn er veel meer. Zoals de Olifant, de Hond en het Zwaantje in Friesland. Of De Leeuw, De Konijnenbelt, De Valk (in Zalk) en de

Zwaluw in Overijssel. De Haas, de Kikkermolen, de Arend en het Vliegend Hert, de Walvis en de Ezel in Zuid Holland. Wie vult de namen aan? En waarom kregen ze die naam? Veel molenaars kennen de geschiedenis van hun molen en de redactie is nieuwsgierig naar de geschiedenis van de naamgeving.

De afgebeelde snuifmolen heette oorspronkelijk De Ezel en is tegenwoordig bekend als De Lelie in Rotterdam Kralingen. (Uit Molenrijk Zuid Holland)

Huib van Est



'De grote molen draaien', uit Yals Plat, wegwijzer in het wielersjargon. (Uitg. Ticoon, Baarn, 1992)

WINDMOLEN OP HOL GESLAGEN

Op de stormdag van zaterdag 1 maart melde het nieuws op de radio dat in Dronrijp een windmolen op hol was geslagen. Alleen al door het woordgebruik werd duidelijk dat we niet met een windmolen te maken hadden, maar met een turbinemolen. De kap was er afgevlogen en de molen kon niet getopt worden. Gelukkig vlogen er die dag geen wieken af of het fabrieks-



terrein. De leverancier uit Groningen meldde later op de dag dat de rem niet werkte die er voor moest zorgen dat de molen 's nachts niet draait. Misschien kunnen leveranciers nog iets leren van ervaren molenaars en vrijwillige molenaars die ervaring hebben met een vang en draaien bij harde wind. Maar laten we ophouden met deze molens windmolens te noemen zoals kamerleden doen en ze consequent Turbinemolens noemen. (HE)

DE GROTE MOLEN DRAAIEN

In het vorige nummer stond een cartoon van de legendarische bokser Bep van Klaveren. Ook de wielersport kent molen-uitdrukkingen zoals bijgaand plaatje van Dick Bruinestijn duidelijk maakt. Cartoons over molens en tekeningen in strips blijven welkom bij de redactie. (HE)

TURBINEMOLENS ZIJN MOOI

Het was een uitspraak van Minister Kramer van Milieu op de radio. Maar ja ze had begrepen dat je in de buurt van Woerden ook rekening moest houden met het landschap. Daarom mochten daar geen turbinemolens worden geplaatst. Ze passen niet in het landschap deelde ze mee. Ze verrommelen het landschap. De wethouder milieu

vond het maar onzin. Op de radio zei de minister dat ze ook turbinemolens best mooi vond.

Het wordt tijd dat de minister helder beleid maakt van enerzijds de turbinemolens (en gebruik dan ook dat woord) en anderzijds (als minister van Ruimtelijke Ordening) de windmolen als historisch erfgoed in het Nederlandse landschap.



Ledenvergadering 2008



UITNODIGING

VOOR DE LEDENVERGADERING 2008 VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

De algemene ledenvergadering voor leden en donateurs van het Gilde van Vrijwillige Molenaars vindt dit jaar plaats op de gebruikelijke eerste zaterdag in april

zaterdag 5 april 2008 om 10.00 uur

De zaal is vanaf 09.30 uur open.

De vergadering wordt dit jaar gehouden in de Mauritszaal van het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam

Mauritskade 63
1092 AD Amsterdam
Centrale receptie & informatie
Telefoon 020 568 8711

De Hollandsche Molen had besloten op dezelfde dag haar jaarvergadering te houden in Amsterdam op de voor hen gebruikelijke plaats. In overleg is besloten om de beide vergaderingen op dezelfde plek te laten plaats vinden. In het ochtendgedeelte vinden gescheiden van elkaar beide jaarvergaderingen plaats in verschillende ruimtes. Het middagprogramma is een gemeenschappelijk programma, waarin onder andere diploma's worden uitgereikt.

Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld en we hopen dan ook op uw komst.

Het bestuur van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

ADRES EN ROUTEBESCHRIJVING.

• Auto

Vanaf de ringweg A10 afslag Watergraafsmeer/Diemen (S113): rechtdoor richting Centrum/Watergraafsmeer over de Middenweg, die overgaat in de Linnaeusstraat. Het KIT ligt op de hoek van de Linnaeusstraat en de Mauritskade. In de omgeving zijn betaalde parkeerplaatsen.

Openbaar vervoer

Vanaf Amsterdam Centraal Station: tram 9, bus 22. Vanaf Amsterdam Muiderpoort Station: tram 3 of 7. Vanaf de Dam: tram 9 of 14. Vanaf Leidseplein: tram 7 of 10. Vanaf Museumplein: tram 3

• Taxi

Er is een taxistandplaats vlakbij het KIT, aan de Linnaeusstraat voor het NH Tropenhotel. Bij Amsterdam Centraal is er ook één.

Tel: 020-3 623 820 of 020-6 777 777.

• Parkeren

In de omgeving van het KIT zijn voldoende betaalde parkeerplaatsen. Let op: betaald parkeren is overal van maandag tot en met zaterdag van 9 uur tot 19 uur. Tarieven kunt u vinden op www.bereikbaaramsterdam.nl. In de parkeerautomaten kunt u betalen met contant en/of een chipknip.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

1. Opening en woord van welkom door de voorzitter.
2. Bestuursmededelingen,
3. Vaststellen van de notulen van de ledenvergadering op 31 maart 2007 op de Zaanse Schans.
Verslag John Houben opgenomen in de Gildebrief van december 2007.
4. Jaarverslag 2007 van de secretaris.
Opgenomen Gildebrief 1/2008.
5. Financieel verslag 2006
Door het overlijden van Wouter de Wekker kon het verslag niet worden behandeld op de laatste Algemene Ledenvergadering. Daarom dient het op deze vergadering alsnog te worden vastgesteld en goedgekeurd. Het verslag is opgenomen in de Gildebrief 3 / 2007
- 5a Financieel verslag 2007 van de penningmeester.
Opgenomen in de Gildebrief van 1 / 2008
Verslag van de kascommissie.
Vaststelling van de jaarrekening.
6. Vaststelling begroting 2008.
Opgenomen in de Gildebrief van 1 / 2008
7. Benoeming van de kascommissie en reservekascommissie.
8. Bestuursmutaties.
Kandidaten voor het bestuur kunnen zich tot uiterlijk 31 maart 2008 schriftelijk of per email melden bij het bestuur.

BESTUURSVORSTEL

1. Benoeming met terugwerkende kracht van Joke Klinkspoor tot secretaris.
Aftredend dit jaar

- | | |
|-------------------------|--|
| Voorzitter | Hein Steinz. Hij stelt zich niet herkiesbaar. |
| Coördinator opleidingen | Petro van Doorne. Hij stelt zich niet herkiesbaar. |
9. Uitreiking certificaten Korenmolenaarscursus.
 10. Rondvraag.
 11. Sluiting.

12.30 – 13.30 uur: Lunchpauze.

Middag programma

- | | |
|-----------------|---|
| 13.30-13.40 uur | welkom namens beide organisaties door Jaap de Zeeuw |
| 13.40-14.05 uur | lezing Herman Pleij en presentatie molencanon |
| 14.05-14.30 uur | uitreiking Vernuft en Volharding |
| 14.30-15.00 uur | uitreiking getuigschriften geslaagden Molenaarsexamen. |
| 15.00-15.30 uur | theepauze |
| 15.30-16.30 uur | Een oliemolen potpourri, gepresenteerd door Mark den Boer en Ada MeursBestuursvoorstel. |

Jaarverslag over 2007

Het bestuur

Sinds de ledenvergadering in het Zaanse Museum te Zaandam op 31 maart 2007 bestaat het bestuur uit: Hein Steinz (voorzitter), Andreas de Vos (vice voorzitter), Andrien Muijsers (penningmeester), Joke Klinkspoor (secretaris a.i), Petro van Doorne (opleidingen), Joyce Benerker (biotoop), en Frans Tullemans (ledenadministratie).

John Houben was aftredend maar ten tijde van de ledenvergadering was nog geen opvolging gevonden. In augustus heeft Joke Klinkspoor de secretariaatswerkzaamheden opgepakt.

Het bestuur heeft maandelijks vergaderd op een, voor de bestuursleden centraal gelegen locatie, namelijk in Hoogland (nabij Amersfoort).

Ledenbestand

Per 1 jan 2007 heeft het Gilde 1963 leden.

Per 31 december 2007 heeft het Gilde 1990 leden

Het aantal verzoeken om informatie in 2007:

Ledenbestand GVM		2007	+/-	2006	2005	2004
Geslaagde leden	windm.	997	+36	961	949	936
	waterm.	37	+9	28	30	29
Leden in opleiding	windm.	746	-15	761	787	815
	waterm.	51	+2	49	42	41
Donateurs		37	+1	36	38	35
Speciale donateurs		81	-11	92	96	108
Instructeur-vakmol.		22	+2	20	21	21
Buitengewone leden		34	-1	35	37	37
Ereleden		7	-	7	7	7

Via de website: 239

Via de post (molenflyer): 54

Aantal mutaties via de database in 2007: 524

Bestuursexcursie

Dit kalenderjaar is er geen bestuursexcursie gepland. Voor februari 2008 staat Noord Holland op de lijst om bezocht te worden.

Nationale Molen en gemalendag

Op zaterdag 12 mei 2007 is de Nationale Molendag en Gemalendag gehouden, dit jaar mede als onderdeel van Het Jaar van de Molens. 438 molens hebben volgens opgave meegedaan, waarvan 192 molens zich via het evaluatieformulier hebben gemeld, die ook aangaven welke andere (242) molens hebben meegedaan. In totaal hebben 14766 bezoekers de molens bezocht (7022 geregistreerd, 7744 geschat). Het totaal aantal deelnemende molens viel wat tegen, zeker in Het Jaar van de Molens. Opvallend is de lage respons met het evaluatieformulier. Slecht 192 molenaars namen de moeite dit in te vullen en terug te

sturen. De Werkgroep NMD/DHM onderzoekt hoe de respons verhoogd zou kunnen worden, en tevens hoe het aantal deelnemende molens verhoogd kan worden. Mogelijke sponsoring van de Nationale Molens en Gemalendag in de (nabije) toekomst zal mede afhankelijk zijn van het aantal molens dat deel neemt en hoeveel publiek dit trekt.

Examens

De examencommissie van "de Hollandsche Molen" heeft op 22 dagen geëxamineerd op 19 windmolens en 3 watermolens.

Voorjaarsexamens			
Windmolen:	36 kandidaten	27 geslaagden	75 %
Watermolen:	9 kandidaten	8 geslaagden	88 %
Najaarsexamens			
Windmolen	28 kandidaten	24 geslaagden	86 %
Watermolen	-	-	-
Totaal 2006	72 kandidaten	60 geslaagden	83 %

Vergelijking slagingspercentages met voorgaande jaren:

2007	2006	2005	2004	2003	2002
83%	84%	78,6%	75,5%	72,9%	74%

Geslaagden proficiat!

Contactdag en opleidingsraad

De jaarlijkse contactdag en opleidingsraad, waarbij afdelingsbesturen, examencommissie en bestuur bij elkaar komen, werd dit jaar op 3 november gehouden in Hulshorst. Gesproken is over opleiding. De resultaten van de werkgroep opleiding zijn gepresenteerd en besproken. Vanuit de opleidingsraad alle lof voor het vele werk dat door de werkgroep is verzet. Ten tijde van de contactdag was het bestuur cq. de werkgroep in afwachting van de reactie van DHM op stukken die ter beoordeling/goedkeuring waren toegestuurd (examen-eisen, examenreglement en examenbesluit). Volgende stap wordt de implementatie van het resultaat: instructeurs informeren, tijdsplan voor invoering van de nieuwe opleiding etc.

De Evert Smit Biotoopprijs

Deze biotoopprijs van het Gilde van vrijwillige molenaars werd op 18 januari 2008 uitgereikt aan de Gemeente IJsselstein.

Zij ontvangen deze prijs voor hun grote inzet bij de biotoopprojecten rond molen De Windotter. In de

afgelopen jaren is het Molenplantsoen opgeknapt. De hoge kastanjabomen zijn verplaatst naar een nieuwbouwwijk en de rest van het groen is flink gesnoeid. Daarnaast zijn er laagblijvende struiken geplant. Ook is er een molenbeschermingszone ingesteld, zodat ook in de toekomst het belang van de molen niet vergeten kan worden.

Gilde verzekering

De Gildeverzekeringen worden beheerd door de penningmeester, die met specifieke problemen nog bij Jan van Loenen terecht kan.

Schademeldingen: Zes stuks waarvan vier tot uitbetalen zijn gekomen.

Verzekeringspremies betaald: WA+ en ongevallen premie)	€ 16.000,- (door ons betaald aan)
Uitbetaalde schades:	€ 4.000,- (Vier keer uitgekeerd)
Ledenbijdrage verzekeringen:	€ 20.000,- (door ons ontvangen via de postbank)

Uit deze cijfers blijkt dat de inkomsten voor verzekeringen en uitgaven ongeveer in evenwicht zijn.

Gildebrief

Het afgelopen jaar verschenen weer vier Gildebrieven. De vernieuwde uitvoering (in kleur) onder een nieuwe redactie werd ondanks aanloopproblemen over het algemeen als zeer geslaagd beoordeeld. Met de drukker werden goede afspraken gemaakt. Ook werd volle medewerking verleend aan de verbetering en vereenvoudiging van het productieproces van de kleurenitgave om gewenste verschijningsdata te halen.

Na het vertrek van Gerrit Pouw trad in januari een nieuwe redactie aan. Huub van Est kwam met enige ervaring

als eindredacteur de redactie versterken.

Na de eerste vergadering nam hij het voortouw voor de overgang van zwartwit naar kleur. Door omstandigheden van persoonlijke aard (gezinsuitbreiding en inzet voor de molen van Goid-schalxsoord) besloot Jaap van Steensel zich terug te trekken. Ook Alice de Wit besloot een stapje terug te doen, maar blijft als correspondent en Gijs op reis. De redactie kan aanvulling gebruiken om kwaliteit van de Gildebrief op peil te houden.

Examencoördinator

De taak van examencoördinator wordt ingevuld door John Houben.

Bliksemafleidercontrole

Bliksemafleidercontrole is een serviceverlening van het Gilde aan haar leden. Deze taak wordt gecoördineerd door Leo Tiggelman. Het controle team bestaat nu uit 5 controleurs, de heren: H.J. Berghuis, J. Jongman, E.F. van Rooijen, L.G. van Someren en H.P. van den Bosch. Dhr. Van den Bosch heeft inmiddels aangegeven per 1-1-2008 zijn taak na 11 jaar neer te leggen. In het Jaar van de Molens kon de coördinator zich verheugen met een toename van leden die zijn geïnteresseerd om deel te gaan nemen aan de werkgroep als controleurs van bliksemafleiderinstallaties. In 2007 zijn 28 molens gecontroleerd en nog 8 in portefeuille (2006: 60 molens gecontroleerd).

Gildewebsite

Als webmaster zorgt Frans Tullemans voor beheer en opbouw van de website.

Werkgroep Opleidingen

De werkgroep Herziening molenaarsopleiding, bestaande uit: Jan Jansen, Ranko Veuger, René Vogels, Wim de Goeijen, Geert Buys, Piet Lemmens, Pieter Hofkamp, Petro van Doorne, Ingrid Friesema, heeft zich bezig gehouden met een achttal documenten met betrekking tot de opleiding.

Gildeverzendingen

Het verzenden van lesklappers en andere zaken uit de Gildewinkel aan leden werd als vanouds gecoördineerd en verzorgd door Hub van Erve.

ZWOLLE, JANUARI 2008

JOKE KLINKSPOOR, SECRETARIS.



Financieel Jaarverslag

Toelichting op de cijfers van 2007

2007 was het jaar van de molens. Dit heeft ervoor gezorgd dat we dit jaar extra veel nieuwe leden in opleiding konden verwelkomen. Dat hierdoor onze inkomsten (entreegeld, contributie) omhoog schoten spreekt voor zich. Samen met de giften, donaties en subsidies ontvingen we ongeveer € 9.000,- meer van onze leden dan in 2006. De kosten die we maakten bleven vrijwel op alle fronten onder het niveau van 2006.

Uitschieters naar beneden waren wel onze Gildebrief en de kosten die toegerekend konden worden aan opleiding. Dit werd in belangrijke mate veroorzaakt door lage drukkosten.

Al met al hebben we een goed positief resultaat dat we vooral willen gaan gebruiken om onze voorziening voor schade te versterken. Dit, omdat er nog steeds geen verzekeraar is gevonden die ons de zorg voor € 2.500,- eigen risico per schadegeval uit handen wil nemen.



Rekening van Baten en Lasten

BATEN	Begroting 2007	Rekening 2007	Rekening 2006
81 Bijdrage leden	€ 67.250,00	€ 72.758,21	€ 66.774,57
82 Rentebaten	€ 350,00	€ 946,98	€ 494,27
83 Subsidies en bijdragen	€ 20.600,00	€ 21.861,89	€ 18.942,11
Totaal a	€ 88.200,00	€ 95.567,08	€ 86.210,95
LASTEN			
40 Afdelingen	€ 10.550,00	€ 10.438,79	€ 7.342,75
41 Opleiding	€ 20.800,00	€ 13.790,61	€ 20.968,72
42 Ledenadministratie	€ 850,00	€ 642,91	€ 458,05
43 Gildebrief	€ 19.425,00	€ 16.975,60	€ 18.883,98
44 Gildeverzendingen	€ 3.950,00	€ 2.233,57	€ 3.452,18
45 Bliksemafleidercontrole	€ 1.767,00	€ 1.025,93	€ 1.487,88
46 Publiciteit, biotoop	€ 1.600,00	€ 4.774,56	€ -
47 Beheer en administratie	€ 10.345,00	€ 8.484,77	€ 9.216,43
48 Biotoopprijzen	€ 500,00	€ 450,00	€ 500,00
49 Verzekeringen	€ 19.200,00	€ 19.896,40	€ 16.270,28
51 Overige lasten	€ 1.250,00	€ -	
totaal b	€ 90.237,00	€ 78.713,14	€ 78.580,27
saldo a-b	€ (2.037,00)	€ 16.853,94	€ 7.630,68
53 Saldo toevoegingen en onttrekkingen fonsen en voorzieningen	€ (2.037,00)	€ 16.853,94	€ 7.630,68
58 Overige baten en lasten			€ -
Totaal c	€ (2.037,00)	€ 16.853,94	€ 7.630,68

Contributie 2008

Voor de Gildeleden die nog niet over zijn gegaan tot het betalen van de contributie:

Dit jaar bedraagt de contributie €22,- en dient gestort te worden op rekeningnummer 21.44.780, vergeet hierbij vooral niet om uw lidmaatschapsnummer te vermelden!

De verzekeringen kunnen alleen afgesloten worden door geslaagde leden en leden in opleiding.

Ongevallen: € 7,80 (tot en met 74 jaar)
 WA+: € 13,-
 Totaal: € 20,80 over te maken op rekeningnummer 35.03.794

Alleen als de contributie betaald is, bent u lid en kunt u gebruik maken van de door het Gilde aangeboden verzekeringen.

NB. Een dertigtal leden heeft inmiddels wel de verzekeringsgelden betaald, maar niet de contributie!

Zij zijn op dit moment niet verzekerd, omdat de verzekering alleen afgesloten kan worden door betalende leden van onze vereniging.

Toelichting op de rekening van baten en lasten

LASTEN	Begroting 2007	Rekening 2007	Rekening 2006
48 <i>Evert Smit biotoopfonds</i>			
Biotoopprijzen		€ 450,00	€ 450,00
Biotooppluim		€ -	€ 50,00
		€ 450,00	€ 500,00
49 <i>Verzekeringen</i>			
490 Doorbetaalde verzekeringsgelden	€ 15.950,00	€ 16.281,41	€ 15.930,72
491 Kosten van verzekeringen	€ 1.650,00	€ 137,43	€ 1.627,68
492 Uitkeringen schades	€ -	€ 3.477,56	€ -
	€ 17.600,00	€ 19.896,40	€ 17.558,40
51 <i>Overige lasten</i>			
512 Overige lasten	€ 1.250,00	€ -	€ 1.330,96
	€ -	€ -	€ -
	€ 1.250,00	€ -	€ 1.330,96
54 <i>Onttrekkingen en toevoegingen fondsen en voorzieningen</i>			
541 Weerstandsfonds		€ (1.576,14)	
542 Schadefonds		€ (15.277,80)	
543 Evert Smit biotoopfonds	€ -	€ -	€ -
	€ -	€ (16.853,94)	€ -

MOLENSTENEN

Molensteenfabriek Van Vugt levert u naar keuze massieve maalstenen of stenen met een zachte uitslag. Ze worden vakkundig afgewerkt, prima gescherpt en goed onder de rij gebracht.

Wij kunnen u ook van dienst zijn met:

- ✓ nieuwe Duitse blauwe stenen;
- ✓ kunst- en sierstenen;
- ✓ het scherpere van molenstenen;
- ✓ deskundige informatie.

Bel voor inlichtingen vrijblijvend met:

H.J.A van Vugt
Molensteenfabriek
Zomereik 10
5682 HH Best (NL)
Tel/Fax: (+31) (0) 499-395454

Zeilmakerij van Neerven bv



**MOLENZEILEN IN
WK77 BRUIN OF WIT,
MARLON BOLUS ROOD**

**Driek van Erpstraat 1
5341 AK OSS
Tel. 0412-624028
Fax. 0412-627973**

**DEGELIJKHEID EN
GEGARANDEERD DE
BESTE KWALITEIT !!**



Begroting

BATEN		Begroting 2008	Begroting 2007	Rekening 2007
81	Bijdrage leden	€ 65.000,00	€ 67.250,00	€ 72.758,21
82	Rentebaten	€ 900,00	€ 350,00	€ 946,98
83	Subsidies en bijdragen	€ 21.450,00	€ 20.600,00	€ 21.861,89
			€ -	
	Totaal a	€ 87.350,00	€ 88.200,00	€ 95.567,08
40	Afdelingen	€ 12.550,00	€ 10.550,00	€ 10.438,79
41	Opleiding	€ 15.500,00	€ 20.800,00	€ 13.790,61
42	Ledenadministratie	€ 850,00	€ 850,00	€ 642,91
43	Gildebrief	€ 19.700,00	€ 19.425,00	€ 16.975,60
44	Gildeverzendingen	€ 4.100,00	€ 3.950,00	€ 2.233,57
45	Bliksemafleidercontrole	€ 1.800,00	€ 1.767,00	€ 1.025,93
46	Publiciteit	€ 2.100,00	€ 1.600,00	€ 4.774,56
47	Beheer en administratie	€ 10.520,00	€ 10.345,00	€ 8.484,77
48	Biotoop	€ 500,00	€ 500,00	€ 450,00
49	Verzekeringen	€ 19.000,00	€ 19.200,00	€ 19.896,40
51	Overige lasten	€ 1.250,00	€ 1.250,00	
	totaal b	€ 87.870,00	€ 90.237,00	€ 78.713,14
	saldo a-b	€ (520,00)	€ (2.037,00)	€ 16.853,94
53/54	Saldo toevoegingen/onttrekkingen fonsen en voorzieningen	€ 520,00	€ 2.037,00	€ (16.853,94)
58	Overige baten en lasten	€ -	€ -	€ -
	Totaal c	€ 520,00	€ 2.037,00	€ (16.853,94)
	Resultaat a-b/+c		€ -	€ -



Nieuws van de Werkgroep Bliksemafleidercontrole

Het afgelopen jaar was voor ons bliksemafleiderteam wat rustiger dan het voorgaande jaar. Het aantal gecontroleerde molens in 2007 kwam uit op 39 stuks en het aantal reparatieadviezen viel verhoudingsgewijs mee: 81 stuks. Een en ander neemt niet weg, dat er een aantal molens bij zit met een hoog schaderisico na een bliksemingslag. Veruit het grootste aantal aanvragen kwam terecht in de portefeuille van controleur Henri van den Bosch, namelijk 29 stuks. Verder namen de twee nieuwkomers de rest voor hun rekening: Evert van Rooijen heeft 6 controles uitgevoerd en Leo van Someren 4. Voor hun inspanningen past een blijk van waardering en een woord van dank, die ik hierbij van harte uitspreek.

Tot onze spijt heeft Henri van den Bosch zijn functie als controleur te neergelegd. Hij kon zich niet vinden in de werkwijze die het gildebestuur en de coördinator voor ogen hebben. Door zijn vertrek verliezen wij een zeer actieve controleur, die over een periode van bijna 11 jaar maar liefst 176 bliksemafleiderinstallaties van windmolens heeft gecontroleerd. Inmiddels zijn we in contact met een kandidaat voor de opvolging van Henri.

De in 2007 gecontroleerde molens zijn als volgt over de provincies verdeeld:

Groningen	0
Friesland	0
Drenthe	2
Overijssel	2
Gelderland	0
Utrecht	0
Noord-Holland	2
Zuid-Holland	29
Zeeland	0
Noord-Brabant	3
Limburg	1

Het aanbod in Zuid-Holland is op één na geheel afkomstig van de Stichting Instandhouding Molens in de Alblasserwaard en Vijfherenlanden.

De resultaten van de uitgevoerde controles zijn onderstaand weergegeven:

Bij aantal molens:	1	2	9	15	9	3
Reparatie-adviezen per molen:	7	4	3	2	1	0

Diverse aanvragers zagen zich het afgelopen jaar met de vraag geconfronteerd waarom er geen meldingsformulier na de voorgaande bliksemafleidercontrole is teruggestuurd. Dat heeft in enkele gevallen geleid tot flinke vertraging in de behandeling van hun aanvraag. Zonder terugmelding gaan wij ervan uit, dat er met de adviezen uit het voorgaande meetrapport niets is gedaan. Met deze gratis service beoogt het Gilde een bijdrage te leveren aan de bliksembeveiliging van onze molens en de veiligheid van de eventuele bewoners. In alle redelijkheid mag dan worden verwacht, dat aan de door ons afgegeven adviezen daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven. Wanneer de eigenaar van uw molen daar niet aan wenst mee te werken, dan is het verstandig dat ook aan ons terug te melden.

Na inventarisatie van alle in 2007 uitgebrachte reparatieadviezen en verbetervoorstellen is volgend overzicht ontstaan:

Doorverbindingen op de roeden aanbrengen of herstellen	7x
Koperen brugjes op de roeden aanbrengen of herstellen:	3x
Koperen brugjes conserveren:	6x
Stalen delen aarden (lange spruit en/of staartbalk:	12x
Buigzame leiding herstellen of vervangen:	15x
Tweede buigzame leiding aanschaffen (aarding staartbalk):	3x
Herstellen of laten slaan van een aardelektrode:	4x
Toepassen van een potentiaalvereffening:	7x
Aardelektrode laten slaan t.b.v. de elektrische installatie:	7x

Van drie molens bleek de bliksembeveiliging geheel in orde.



Tekening Agnes Smit bij de "Molenaar en de vreemdeling" in het boekje "Molens Mythes en mysteries"

De liederlijk levende molenaar schiet als een bliksemschicht de lucht in.

gildewebsite contact gezocht met de coördinator. Ten behoeve van hun profielwerkstuk waren zij op zoek naar informatie over het ontwerp en het functioneren van bliksemafleiderinstallaties. Hun doel is vast te stellen of een staaf met een scherpe punt de bliksem gemakkelijker aantrekt dan een staaf met een bolle kop. Voor deze praktijkproef hebben zij de medewerking verkregen van het hoogspanningslaboratorium van de Technische Universiteit in Delft. Van de uitkomst van dit onderzoek is nog niets bekend.

In december kwam Maartje Duin, journaliste en schrijfster voor o.a. Dagblad De Pers, met de vraag of wij medewerking konden verlenen aan het schrijven van een column voor die krant. Zij is voor haar columns en portretten voortdurend op zoek naar mensen die vanuit een persoonlijke motivatie iets bijzonders doen en daar schrijft ze dan over. Na een rondvraag langs onze controleurs is in januari een afspraak tot stand gekomen met vrijwillig molenaar en bliksemafleidercontroleur Hendrik-Jan Berghuis. Deze column is onder de naam "Molenaars" inmiddels gepubliceerd en ook op haar website www.maartjeduin.nl na te lezen.

LEO TIGGELMAN

COÖRDINATOR BLIKSEMAFLEIDERSCONTROLE

Metten is weten

Zoals u inmiddels wel weet, heeft ons meetrapport geen juridische status, maar is ons advies vrijwel altijd aanleiding om de hulp van een gecertificeerd installateur in te roepen. Omdat onze controleurs op vrijwillige basis actief zijn, hebben zij geen keuringsbevoegdheid en voeren zij ook geen reparaties uit.

Na een bliksemafleidercontrole ontvangt de aanvrager van ons een meetrapport. Als daar één of meer reparatie-adviezen op zijn vermeld, dan gaat het meetrapport vergezeld van een meldingsformulier. Op dit meldingsformulier kunt u aangeven dat het reparatie-advies is uitgevoerd of kunt u motiveren waarom er geen uitvoering aan is gegeven. Wanneer u dit formulier "vergeet" terug te sturen dan zal een volgende aanvraag niet in behandeling worden genomen.

Voor informatie met betrekking tot de bliksembeveiliging van uw molen kunt u bij ons terecht. In de omslag van de Gildebrief staat hoe u ons kunt bereiken. Het is van groot belang dat de bliksembeveiliging van uw molen in goede staat verkeert. Alleen dan is uw molen bestand tegen inslagen die een stroomsterkte tot 30.000 ampère kunnen bereiken. Bedenk vooral dat de flexibele leiding waarmee u het wiekenkruis aan aarde legt de zwakste schakel in de gehele installatie is. En of nu een installateur een inspectie of een gildecontroleur een controle uitvoert, in beide gevallen geldt:

Belangstelling van buiten

In oktober hebben twee VWO-scholieren uit Delft en Den Haag via de

Werkgroep herziening molenaarsopleiding

Het gaat zoals bij alle uitgevoerde werkzaamheden bij het herstellen van een wegtraject en de oplevering er van. Na het aanbrengen van de nieuwe top laag kunnen alle afsluitingen worden opgeheven, alle versperringen worden verwijderd, puin moet worden geruimd. De uitvoerders zijn blij dat ze de klus geklaard hebben. Maar, voor de weg kan worden vrijgegeven volgt nog de inspectie, samen met de uitvoerders moet het traject nog eens worden nagelopen.

Er schort altijd wel wat aan, hulplijnen zijn nog niet weg, borden van de ANWB zijn nog niet aangepast. En vaak blijven nog lange tijd attributen langs de weg liggen. Blijkt ook nog eens dat ZOAB naast de vele voordelen, ook nadelen heeft. Die waren niet voorzien, niet ingecalculleerd; mogelijk de gevolgen van enthousiasme, voortvarendheid, tijdsdruk, van baatzuchtigheid, van financiële problemen, onwetendheid, van nalatigheid, of gebrek aan ervaring. Na het openstellen van een vernieuwd traject leert de ervaring ook dat de eerste enthousiaste weggebruikers, zowel positief, als negatief kritische signalen afgeven die opgepikt worden. Gaandeweg wordt alles aangepast en opgeruimd. De grond van de berm wordt geëffend en ingezaaid en met de zomergroei vervaagt het nieuwe.

LEERTRAJECT; WETEN, KENNEN, KUNNEN.

Voor de weg naar de vernieuwde opleiding zal op dezelfde manier gekeken moeten worden. De lesstof zal worden geput uit de algemene informatie, de leerstof zoals de "Basiscursus opleiding vrijwillige molenaar" (het blauwe boek) en uit verschillende andere bronnen [aanbevolen literatuur, cd-roms]. De 'nieuwe' opleiding en lesstof zal anders dan voorheen op basis van de praktijk worden verwerkt tot beter bestudeer- en examineerbare delen en gegoten worden in de vorm van lesbrieven. De volgorde van de lesstof [lesbrieven] hangt samen met mogelijke verschillen in opleiding, die van de deelopleiding voor basismolenaar en die van de volledige opleiding voor vrijwillig molenaar.

In de lesstof zal de theoretische kennis, kennis

van en inzicht in het praktisch handelen en de vaardigheden geïntegreerd worden aangeboden. Naast het kennen en kennis hebben van, willen we in de opleiding benadrukken: het inzicht hebben in, het constateren van het wat, het in kunnen schatten van de ernst van de situatie, het maken van een keuze, het nemen van een beslissing, het verdiepen in het waarom, het zoeken naar het waardoor. Een constructie beschrijven, onderdelen kennen, is wat anders dan uitleggen waar-

“Waar de vrijwillig molenaar ook voor kiest, het behoort tot zijn taak en voor de keuzes die hij maakt is hij verantwoordelijk.”

voor die constructie dient en waarom die zo gemaakt is. Het constateren van een storing die optreedt in relatie met inzicht in bijv. een constructie leidt eerder tot de oorzaak en het verhelpen van het probleem. De ernst van de situatie kan ook beter ingeschat worden; ook kan een beter gefundeerde afweging gemaakt worden tussen, of zelf verhelpen, of onmiddellijk stoppen en de eigenaar waarschuwen. Waar de vrijwillig molenaar ook voor kiest, het behoort tot zijn taak en voor de keuzes die hij maakt is hij verantwoordelijk.

LEERSTOF

De leerstof voor de leerling vrijwillig molenaar is uiteraard meer dan alleen maar lesstof en examenstof.

Uitgangspunt voor de lesstof is de praktijk.

Een kandidaat moet de praktisch handelingen leren uitvoeren en de nodige ervaring opdoen. Tijdens de opleiding moet aandacht besteed moeten worden aan velerlei praktische vaardigheden, ook aan die op een praktisch examen niet examineerbaar zijn, zaken zoals een kam vastzetten, een zeil ophangen en in het bijzonder onderhoudszaken, waaronder bijv. schiemanwerk, uitvoeren van kleine reparaties.

Niet iedereen die aan deze opleiding begint is even handig. Afhankelijk van de gradatie er van zal de molenaar zelf moeten kunnen bepalen of hij bepaalde werkzaamheden wel of niet in overleg van de eigenaar kan en mag uitvoeren.

Hij moet wel in kennis gesteld worden van en de gelegenheid krijgen om deze praktische handelingen te oefenen en zal de leerling aan moeten kunnen tonen dat hij deze beheerst. Het is de bedoeling dat dit in de 50 uren toetsen geregeld wordt.

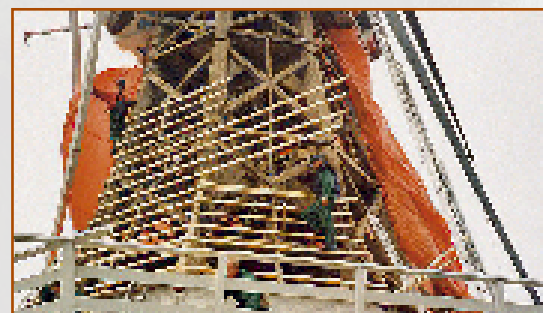
Wat een kandidaat van de lesstof moet bestuderen en waarvan hij op de hoogte dient te zijn voor het examen is de examenstof. Per definitie is het de stof die hij moet kennen om een bepaald examen te kunnen afleggen. De mate waarin hij de examenstof dient te kennen, ligt opgesloten in de exameneisen.

Om het geheel in goede banen te kunnen leiden en het examen voor de kandidaat meer transparant en inzichtelijker te maken, met name de wijze waarop het examen plaatsvindt en de beslissing 'geslaagd', of 'niet geslaagd' tot stand komt, is er een examenbesluit samengesteld.

Niettemin, ook ervaren weggebruikers kunnen de eigenschappen van een met verve geïntroduceerd ZOAB onderschatten. Ze kunnen zo wel onbedoelde, als onverwachte effecten opleveren. Eenmaal op weg, het oog op elk sein.

NAMENS DE WERKGROEP OPLEIDING

JAN JANSEN



KERSENBOMEN VOOR DE BIOTOOP OP EEN HISTORISCHE PLEK

Biotoopprijs 2007 naar Gemeente IJsselstein

Tijdens de storm op 18 januari 2007 werd de Standerdmolen in Geffen omgeblazen. Precies een jaar later werd in IJsselstein de Evert Smit Biotoopprijs van het Gilde van Vrijwillige Molenaars uitgereikt aan de gemeente IJsselstein. Er was geen storm, maar het weer was even somber. Grijs en grauw. Maar de uitreiking had toch iets bijzonders.



Molen de Windotter

Een gedicht van Martinus Nijhof begint met "Ik ging naar Bommel om de brug te zien". In de hoop voor de middag, voor het zou gaan regenen, nog wat foto's te kunnen maken dus op weg naar IJsselstein. Met de sneltram van Utrecht – Centraal moest ik uitstappen bij de halte AH, ofwel binnenstad. Je stapt uit en er bekruipt je hetzelfde gevoel. "Ik ging naar IJsselstein om de molen te zien". De molen kun je dan niet missen. Zichtlijnen dus. Ondanks het grauwe weer toch malend.



De Windotter

Want de prijs wordt uitgereikt voor het behoud van een goede biotoop voor een molen. En deze molen draait vijf dagen per week en de biotoop voldoet zelfs aan zichteisen.

Daarna op de stelling blijkt hoe aantrekkelijk de biotoop is. In zuidwestelijke richting zijn buiten de 400 metergrens vier niet echte hoge woontorens te zien. Voor het gebied tussen de woontorens en de molen hebben projectontwikkelaars die mogelijkheden zagen langs de sneltramlijn bot gevangen bij de gemeente. In het belang van de biotoop. Aan de overkant van de vroegere stadsgracht is een stadspark met in plaats van hoogopgroeiende bomen een kersenboomgaard gepland. Wie verder dan op de stelling rondloopt merkt dat rondom de bebouwing onder de stellinghoogte blijft. De kerktoren uitgezonderd. Ook bewust gemeentelijk beleid. (Zie foto rechtsboven op de volgende pagina.)

Biotoop en recht op windvang

De biotoopprijs wordt altijd toegekend aan



personen of instanties die zich inspannen om er voor te zorgen dat historische molens ook hun functie kunnen vervullen door een gegarandeerde windvang. Zonder wind geen functionerende molen.

De historische molen betrof hier de Windotter. De molen is gesitueerd op een historische plek. Op het zuidwestelijke bolwerk van de historische stad. De huidige molen had op de huidige plek twee voorgangers. Een standerdmolen en daarvoor... ? De geschiedenis gaat in ieder geval zes eeuwen terug.

Zo'n blik na het uitstappen is dan ook voor iemand die gevoelig is voor de biotoop van molens een genoegen. Zeker als je daarna met eigen ogen kunt waarnemen dat de molen op de plek staat waar gedurende vele eeuwen een korenmolen heeft gestaan. Een deel van de stadswal is te vinden onder de stelling. Zoals ook onder de stelling de Theekoepel uit latere eeuwen is te vinden op de fundamenten van de plek waar in de tijd van 80 jarige oorlog vele eeuwen geleden de kanonnen stonden. Het oude IJsselstein was een vestingstad. Met de molen achter het kanon. Want molens stonden vroeger vooral op de (hoge) bolwerken van de stadsmuren vanwege de windvang.

De prijsuitreiking

De ontvangst voor de uitreiking van de biotoopprijs vond plaats op De Wal, de plek waar de molen staat. Welkom werden de genodigden geheten in de Theekoepel. Koffie met cake gebakken van de speciale korenmix van de Windotter. Na de ontvangst in de theekoepel bleek deze toch wat te klein en verplaatste het gezelschap zich naar de winkel onder de stelling van de Windotter waar wat meer plaats was. Ook tijdens deze informeel aandoende bijeenkomst bezochten kopers de winkel en werden geholpen aan een van de vele soorten meel die er te koop zijn. Tot uit Utrecht komen met name nieuwe Nederlanders voor meel om te gebruiken voor het brood dat ze kennen uit hun land van herkomst.

Bert Murk, voorzitter van de Stichting 's Heren Korenmolen te IJsselstein, leidt het officiële gedeelte. Hij geeft aan de voorzitter van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, Hein Steinz, als eerste het woord. Op de voor hem gebruikelijke wijze, kort en duidelijk. Hij overhandigt de ingelijste oorkonde met bijbehorende cheque aan wethouder Doesburg met de gefluisterde toevoeging dat die wel bedoeld is voor de Stichting.

In diens antwoord wordt de cheque onmiddellijk doorgeschoven naar de Stichting. De



oorkonde meldt hij zal een passende plek krijgen op het gemeentehuis. Zodanig dat ook een toekomstig gemeentebestuur het werk van 20 jaar biotoopbemoeienis niet zomaar weg kan vegen. Dit laatste naar aanleiding van een plaagopmerking van Bert Murk. Helaas kunnen wethouders geen garantie geven voor de toekomst merkte hij spijtig op. Voorzitter Murk hield vervolgens een harts-tochtelijk pleidooi richting Gilde om toch vooral veel aandacht voor de biotoop.

Het woord molenbiotoop

Bij de vorige uitreiking van de naar haar man genoemde biotoopprijs moest ze verstek laten gaan. Haar dochter trouwde op die dag. Nu was ze wel aanwezig. Met zoon, dochter en schoonzoon (zie foto rechts). Molenaar Maarten Dolman herinnerde er aan dat ze elkaar al twintig jaar kenden. In die tijd werd de molen gerestaureerd en liet Evert Smit de nodige sporen na in het belang van de biotoop bij de bestuurders in IJsselstein. Het heeft geholpen kunnen we nu vaststellen. En hij bemoeide zich ook met de naamgeving waarover in het bestuur discussie was. Tot men ontdekte dat niet alleen de naam in in een archief van 1942 voorkwam, maar ook achter de witkalk in de molen die er overheen was gestreken. Mevrouw Smit ontving uit handen van Maarten Dolman het boek "Gang is Alles". Waarin zes eeuwen geschiedenis en twintig jaar bedrijf de Windotter wordt beschreven. En waarin het voorgaande is beschreven. (zie foto hierboven)

In haar reactie memoreerde mevrouw Smit aan het ontstaan van het woord molenbiotoop. Tijdens een locatie bezoek raakte haar man in gesprek met een harts-



tochtelijke vogelaar. Deze deed hem uitvoerig uit de doeken hoe slecht het ging met de biotoop voor de vogels. Eigenlijk is het met de molens niet anders gesteld bracht haar man daar tegen in. Het recht op windvang bestond niet meer en zo is het woord molenbiotoop ontstaan.

HUUB VAN EST

Verantwoording foto's
Pagina 20 van boven naar beneden
Huub van Est en Andreas de Vos (2x)
Pagina 21. Rechtsboven: Margreet
van Beusekom. Binnenfoto's
Andreas de Vos. Wiliam
Dolman: Huub van Est.





Groningen

Digitale ondersteuning basiscursus.

Hebt u als instructeur ook regelmatig leerlingen die opzien tegen de omvang van de basiscursus? Wij, Het bestuur van het Gilde Vrijwillige Molenaars, regio Groningen, heeft in samenwerking met het Groninger Molenhuis een digitale presentatie ontwikkeld bij de belangrijkste onderwerpen van de Basiscursus opleiding vrijwillig molenaar.

Deze presentatie is bedoeld voor instructeurs en is een ondersteuning en illustratie van de cursusinhoud. Helder en inzichtelijk wordt getoond hoe molens zijn gebouwd en hoe ze functioneren. Ook met molens samenhangende belangrijke onderwerpen komen aan bod. Op deze wijze wordt de stof gemakkelijker te begrijpen en op te nemen door de cursist.

De presentatie is ontwikkeld in het kader van het project Meer leven in Groninger Molens, bedoeld om meer vrijwillig molenaars op de molens te krijgen. Er is gebruik gemaakt van de ervaringen van instructeur Lammert Groenewold. Hij heeft bij de Slochter Molenstichting een eerste aanpak ontwikkeld bij de opleiding van acht leerlingen. De aanpak bleek zeer succesvol. Lammert Groenewold heeft voor ons dan ook de verdere ontwikkeling op zich genomen. Om de streekeigen benamingen te behouden zijn in overleg met Lammert Groenewold twee gelijke presentaties gemaakt. De ene in de streekeigen benamingen de andere met benamingen overeenkomend met de basiscursus.

De presentatie omvat 11 hoofdonderwerpen* en wordt uitgebracht in drie delen. Het eerste deel verschijnt in maart of april en behandelt achtkant, kap, vijzel en zelfwichting. Na de zomer verschijnt deel 2 en in het voorjaar van 2009 deel 3 met daarin aandacht voor de korenmolen met stelling, koppel stenen, vang, kruiverken, wickenkruis, bovenas, molenwielen en het weer.

Friesland

Avondexcursies 2008

In de junimaand vinden op een aantal Friese molens elk jaar een tweetal avondexcursies plaats. Ook dit jaar is er een interessant programma met twee thema's:

Thema-avond Muontsen in de Greidhoeke op woensdag 18 juni 2008 van 19.30 uur tot circa 21.30 uur zijn voor u geopend:

- De Edensermolen lens (Edens)
Pieter Breeuwsma
- Langwert Winsum
Dick Sandberg

- De Rispensermolen Easterein
Ruurd Jakob Nauta
NB: Parkeren langs autoweg N359 bij muonts Langwert is nadrukkelijk voor eigen risico!

Thema-avond Koren- en pelmolens in noordoost Friesland op dinsdag 24 juni 2008 van 19.30 uur tot circa 21.30 uur zijn voor u geopend:

- De Eendracht Anjum
Jan Wüst en Henk Kingma
- De Hond Paesens
Cees Teeuwisse en Huub van der Meeren
Inlichtingen: tel. 0512 - 38 55 56 / 06 - 27 140 226

Overijssel

Koren op de Molen

Het Twents Carmel College locatie Denekamp (TCCD) en de Molenstichting Lattrop-Tilligte (MLT) hebben een convenant afgesloten waar in is afgesproken dat al de leerlingen uit het tweede jaar (huidig aantal van 150) gedurende een project dat 10 weken loopt zich bezig houden met molens als onderdeel van erfgoededucatie. De leerlingen gaan molens bezoeken en gaan daar tevens opdrachten uitvoeren. Deze opdrachten worden tijdens lessen op school verder uitgewerkt. Afgesproken is verder dat dit project gedurende een aantal jaren steeds weer zal plaats vinden. Het project 'Koren op de Molen' TCCD heeft besloten om aan cultuureducatie te doen en de molens als invalshoek hiervoor te gebruiken omdat op loop/fietsafstand van de school zich een aantal molens bevinden. De Borgelinkmolen is gekozen vanwege de goede outillage en de aanwezige pedagogische didactische kennis van de daar aanwezige molenaars als centrale molen. Gedurende het eind van het tweede jaar bezoeken de leerlingen tijdens het project

'4 You 6' de molen. Hierin zullen met name buitenschoolse praktische ervaringen aan bod komen. Zij leren hoe de molen in het werk wordt gezet, hoe er graan wordt gemalen, iets over de geschiedenis van de molen en het graanmalen, welke molentypes er zijn, enz. Op school worden de opgedane ervaringen en leermoment verwerkt in de lessen in het ICT lokaal. Zij gaan hierin onder andere een website en een PowerPoint presentatie als onderdeel van het project maken.

Molenstichting Lattrop-Tilligte (MLT)

MLT is een molenstichting die 4 molens in zijn beheer heeft. MLT heeft een beleid opgesteld om naast de officiële openingstijden andere activiteiten te ontwikkelen om meer mensen met de molens kennis te laten maken om zo de molens een brede basis in de gemeenschap te geven. Al de 4 molens hebben als onderdeel van dit beleid naast hun gewone "draaitaak" een bepaalde kerntaak gekregen.

Zo is de Sint Nicolaasmolen een instructie molen geworden waar vrijwillige molenaars kunnen worden opgeleid. De Oortmanmolen in Lattrop is trouwlocatie geworden en in deze molen wordt graan gemalen voor menselijke consumptie. De Westerveldmolen in Tilligte is met name geschikt om toeristen te ontvangen omdat ze aan een toeristische route ligt. De Borgelinkmolen is ingericht voor educatieve doeleinden. Deze molen is in de laatste jaren gerenoveerd en heeft veel ruimte in de molen. Tevens heeft zij een aantal lopende exposities en heeft een goed geoutilleerde ruime recreatie c.q. instructie ruimte.

Erfgoededucatie

Erfgoededucatie is een jong begrip. Pas in 1996 bij de start van het project 'Cultuur en School' van het ministerie van OCW werd het genoemd als een aparte discipline naast kunsteducatie als een leergebied waar scholen aandacht aan moeten besteden.

Informatie: molenaar Ton Huttenhuis
0541-352329

Zuid Holland

Westlandse Molendag

Op Zaterdag 28 juni 2008 organiseren de Westlandse molenaars van 09.00-17.00 uur de vijftiende "Westlandse Molendag".

Op deze dag is het mogelijk acht koren- en zes poldermolens in werking te zien en te bezichtigen.

De korenmolens die meedoen zijn:

- "De Hoop" hoek Zuiddijk/Laan 1940-1945 te Maassluis.
- "De Korpershoek" Gaagweg 5 te Schipluiden.
- "De Roos" Phoenixstraat 111 te Delft.
- "Windlust" Heulweg 8 te Wateringen.
- "De Korenaer" Margaretha van Hennebergweg 4 te Loosduinen.
- "De Vier Winden" Hoek Haagweg/Molenweg te Monster.
- "De Korenmolen" Naaldwijkseweg t.o. 120 te 's Gravenzande.
- "De Drie Lelies" Molenweg 8 te Maasland.

De poldermolens:

- "De Wippersmolen" Wipperskade 1 te Maassluis.
- "De Dijkmolen" Molenweg 6 te Maasland.
- "De Nieuwlandsche Molen" Nieuwlandsche molenpad 52 te Hoek van Holland.
- "De Groeneveldse Molen" Woudseweg

186 te Schipluiden.

- "De Schaapweimolen" Molenwetering 2 te Rijswijk.
- "De Oude Liermolen" Laan van Adrichem 32 te De Lier

De molenaars die deze soms eeuwenoude werktuigen bedienen, geven u op verzoek graag uitleg over hoe de molen het meel maalt of het overtollige water uit de polder maalt. Evenals voorgaande jaren doet ook de "Crossley" dieselmotor van de "Oude Lierpolder" Laan van Adrichem 32 te De Lier weer mee. Voor de geïnteresseerden in oude motoren een unieke kans. U kunt starten bij elke deelnemende molen en een aanbevolen fietsroute met stempelkaart kopen voor €,- (de fietskaart is alleen op die dag bij elke molen verkrijgbaar). De hele tocht, die niet verplicht uitgefietst hoeft te worden, is ongeveer 60 kilometer lang. Bij het behalen van minimaal vijf stempels (molens) komt u in aanmerking voor een leuk aandenken aan die dag.

Activiteiten bij de molens. Ook dit jaar kan men bij de Groeneveldse molen koffie, thee, en frisdrank tegen betaling verkrijgen. Buiten op de parkeerplaats staan er tuinmolens voor de verkoop opgesteld. Bij korenmolen De Hoop te Maassluis kan men pannenkoeken verkrijgen tegen betaling. Op korenmolen

Windlust te Wateringen zal bij voldoende wind om 14.00 uur een demonstratie graan malen gegeven worden.

Voor meer informatie over de deelnemende molens en de molendag:

Tel. 015-3808432 Of per E-mail
R.van.Zijll1@kpnplanet.nl

Of op de website: www.Westlandsemolens.nl



Westlandse molendag
Zaterdag 28 juni 2008
15^e jaar

Schipluiden:
Korenmolens
"De Korpershoek".
Poldermolens
"Groeneveldse molen".

Delft:
Korenmolens
"De Roos".

Rijswijk:
Poldermolens
"De Schaapweimolen".

Wateringen:
Korenmolens
"Windlust".

Loosduinen:
Korenmolens
"De Korenaer".

Monster:
Korenmolens
"De Vier Winden".

Hoek van Holland:
Poldermolens
"De Nieuwlandsche molen".

's-Gravenzande:
de korenmolens.

De Lier:
Molens van de Oude Lierpolder waarin een Crossley motor met vijzel.

Maassluis:
Korenmolens
"De Hoop".
Poldermolens
"De Wippersmolen".

Maasland:
Poldermolens
"Dijkmolen".
Korenmolens
"De Drie Lelies".

Op deze dag zijn de 14 molens en het dieselmotor in de Lier open gesteld van 9.00 tot 17.00 uur
Bij de molens is alleen op die dag voor € 3,- een routebeschrijving te verkrijgen voor een fietstocht, starten kan vanaf elke molen.
Bij bezoek aan vijf of meer molens krijgt u een leuk aandenken!

Voor meer informatie tel: 015-3808432
Of per E-mail R.van.Zijll1@kpnplanet.nl
Tevens kunt u op internet onze homepage bezoeken:
<http://www.westlandsemolens.nl>

Aan de Westlandse Molendag wordt medewerking verleend door de: W.O.S.
Westlandse Omroep Stichting.



Hou streekseigenschappen in ere!

Marc Crins Molenzeilen

- ◆ Nieuwe molenzeilen, diverse mogelijkheden
- ◆ Reparaties van uw oude zeilen
- ◆ Lui-matten
- ◆ Bil kussens (in zeildoek)
- ◆ Aanverwante artikelen

Vraag vrijblijvend een offerte aan!

Paardebloemstraat 28
5953 GV Reuver
tel.: (077) 474 80 33
fax: (077) 474 80 34

gsm: (06) 20 94 98 05
www.molenzeylen.com



Geulhemmermolen

MOLENRIVIEREN

In het gerenommeerde blad Science is nog niet zo lang geleden een artikel verschenen dat handelde over een molenrivier in het Amerikaanse Pennsylvania. Daarin werd duidelijk dat Europese kolonisten na 1680 met watermolens het oorspronkelijke rivierlandschap behoorlijk hebben beïnvloed. De kolonisten damden de rivier af voor optimale energie voor hun waterrad of door een opslagmeer. Pas na 1940 hield die invloed van ongeveer 26000 molens op. Ze waren belangrijk voor de economie. Smederijen,

papier, zaagmolens, maalterij. Het leidde daar tot toenemende waterafvoer en ontbossing in het stroomgebied.

Mensen hebben altijd ingegrepen in de natuur. Ook met molens. In Nederland hielden we zo onder andere onze voeten droog met poldermolens. De geschiedenis van de watermolens en hun stroomgebied in Nederland moet nog geschreven worden. Niers, Ruhr, Geul, en zo zijn er nog meer stroomdalen aan te wijzen.

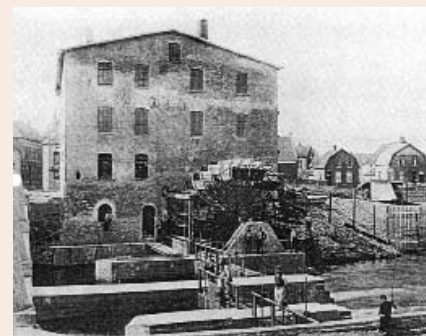
Huub van Est

NIERSDAL

Bij Gennepe in de kop van Limburg stroomt het riviertje de Niers in de Maas. De bron ervan ligt ergens in de buurt van Mündchen Gladbach. In het stroomdal van deze rivier kon je in het verleden veel watermolens aantreffen. Alleen al in Gennepe op het nu Nederlands gebied hebben er drie gestaan. Het begrip Gennepermolen kent iedereen uit de omgeving. Al zal zich niet iedereen zich de geschiedenis van de molen herinneren. In 1428 was Willem Boye de eerste

"Nederlandse" molenaar die in Gennepe op een watermolen papier ging produceren voor de hertog van Kleef waar Gennepe toen onder viel. In 1900 kreeg de toen nog bestaande Gennepermolen een nieuw waterrad dat werd gebruikt voor het aandrijven van de werktuigen van de nieuwe meubelfabriek die er in gevestigd werd. Het waterrad was een kopie van de molen van Viller een paar kilometer verder net over de grens. De kleinzoon van de molenaar van deze laatste molen maalt nu in Ven Zelderheide op windmolen Rust na Arbeid. Van

de Gennepermolen is tegenwoordig nog iets herkenbaar. Van de Villermolen helemaal niets
Huub van Est



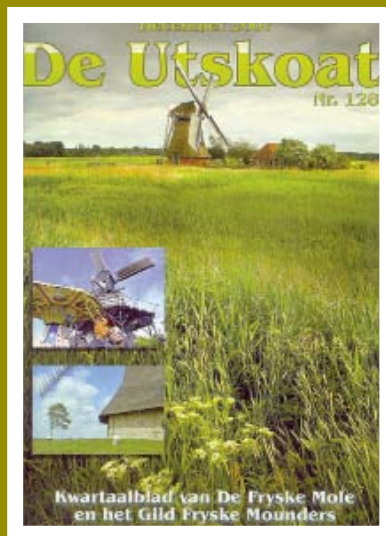
Gennepermolen in 1900

Puntkomma

Rubriek voor reacties of aanvullingen van lezers

De Utskoat

In december 2007 verscheen nummer 128 met bovengenoemde naam. Het is het kwartaalblad van De Fryske Mole en het Gild Fryske Mounders. Iedereen kan dus uitrekenen dat het blad al heel veel jaren bestaat. De omslag is in kleur met de winnaar van de molenfotowedstrijd. De inhoud in zwart wit met foto's is niet minder interessant. Wie het blad doorneemt kan zich niet onttrekken aan de indruk dat men hier met een heel enthousiaste redactie en club van molenaars heeft te maken. Natuurlijk komt verenigingsnieuws aan de orde. Maar ook andere onderwerpen. De redactie kent leden die oog hebben voor de geschiedenis van de Friese molens. Restaurants, verenigingen, en landelijke zaken hebben hun plekje.

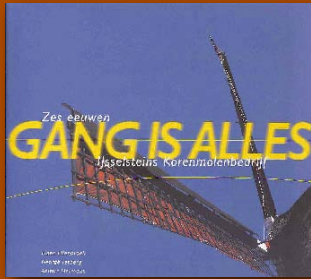


Nieuwe boeken worden niet vergeten. En, om niet te vergeten, ze hebben een imposante archief / beeld/ collectie.

Natuurlijk ontom je af en toe niet aan de Friese taal. De naam van het blad duidt daar al op. Vertaling zou op deze plaats al onrecht doen aan het feit dat Jaques Brell en Slauerhof in het Fries gezongen zijn.

Huub van Est.

Boekenmolen



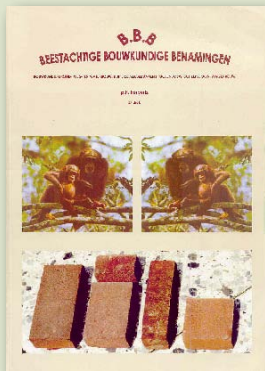
GANG IS ALLES

Zes eeuwen IJsselsteins Korenmolenbedrijf.

"Ons verleden schittert in het heden" schreef Jan Wolkers op de IJsselsteins Overtoom. Het is de eerste zin van de inleiding door de voorzitter van de Stichting Vrienden van de Windotter. Het boek is verschenen in 2003 ter gelegenheid van het derde lustrum van de restauratie van korenmolen de Windotter in IJsselstein. Om een aantal redenen

is het een interessant cultuurhistorisch boek. Het beschrijft niet alleen de geschiedenis van de molen, maar ook van de periode van de verloedering en de mensen die gedurende eeuwen verbonden waren met de molen tot het moment van restauratie. En dat maakt het ook interessant. Evenals de aandacht voor het restauratieproces en de inzet van gemeentebestuur en de opgerichte Stichting. Dit koos ervoor om er weer een echte korenmolen van te maken. Daarom ook aandacht voor de molen en de molenaar die al twintig jaar als "bedrijf omzet draait" zoals dat economisch heet. Een fraai hoofdstuk is gewijd aan beeldende kunst in de Theekoepel bij de molen. Twintig kunstenaars die in 20 bij 20 centimeter hun visie op de molen laten zien. En daarmee sluiten ze aan bij de zin van Jan Wolkers.

Het boek is verkrijgbaar op de molen zoals dat heet



DIERENNAMEN IN DE MOLENBOUW.

De auteur van het boek Beestachtige Bouwkundige Benamingen (BBB) Piet Herpertz verzamelde gedurende zijn werkzame leven als bouwkundig adviseur begrippen uit de bouw die verband hielden met dieren. Begrippen als een zwaluwstaartverbinding.

In zijn boek besteedt hij ook aandacht aan onderwerpen die in de molenbouw voorkomen (kwamen). Ongeveer veertig bladzijden. Met daarin foto's en tekeningen ter toelichting. Tekeningen zijn ontleend aan o.a. Gerrit Pouw die gedurende heel veel jaren getekende bijdragen heeft geleverd aan de Gildebrieven.

Het boek biedt een aardige invalshoek naar de techniek. Maar voegt weinig toe aan wat in molenaarskringen al bekend is. Voor veel molenaars niets nieuws, maar wel interessant voor wie een keer de dieren in de molentechniek op een rij wil hebben

B.B.B.

Bestachtige Bouwkundige Benamingen

P.H. Herpertz

Bestellen kan via,

pa.herpetz@worldonline.nl

of 071 5894914

Prijs 25 Euro.

DE BOEKEN VAN CEES VIS

In het vorige nummer van de Gildebrieven werden de boeken van de overleden Alkmaarse molenaar te koop aangeboden voor het goede doel (molens). Vrijwel op het moment van verschijnen van het nummer was men uitverkocht. Cees zal tevreden zijn.

OUDE GILDEBRIEVEN

Bij Gildeverzendingen liggen op zolder nog een aantal Gildebrieven van voorbije jaargangen.

Deze zijn gratis beschikbaar voor leden. Het enige wat wij ervoor vragen zijn de verzendkosten. Voor 1 exemplaar komt dat neer op 1 Euro, voor 2 exemplaren



op 2 Euro, voor 3-5 exemplaren 2,50 Euro en voor 5-10 exemplaren op 3 Euro.

U kunt exemplaren bestellen door een mailtje te sturen naar

verzendingen@vrijwilligemolenaars.nl
Geef u aan welke afleveringen u wenst te ontvangen. Van sommige afleveringen zijn er nog veel exemplaren, van ander nog maar enkele. Hierbij een overzicht van de nog beschikbare afleveringen.

Op de stand van het Gilde op de jaarvergadering van het GVM/DHM op 5 april in Amsterdam zijn ze ook gratis beschikbaar. Alles onder het motto: Zolang de voorraad strekt en Wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Haver

Beschikbaar zijn:

1999	afl. 4
2000	afl. 1-2-3-4
2001	afl. 3-4
2002	afl. 2-3-4
2003	afl. 1-2-3-4
2004	afl. 1-2-3-4
2005	afl. 2-3-4
2006	afl. 1-2-3-4
2007	afl. 2-3-4

MOLENS, MYTHES EN MYSTERIES

Het boekje bevat verhalen en vertellingen uit de lage landen en kwam tot stand in het kader van het jaar van de molen en vormt een aanvulling op de in 2003 reeds bestede aandacht aan verhalen over molens door de Stichting De Schiedamse Molen. Omdat molens vroeger vaak buiten het dorp stonden wist men niet wat er gebeurde. Zo kwamen de verhalen over mysterieuze gebeurtenissen op deze molens tot stand. Een molenaarsvrouw die in een kat veranderd, een molenaar die het met de duivel op een akkoordje gooit of de eerste molenaar die God schiep uit een aan de galg bungelende veroordeelde. Bij de verhalen die oorspronkelijk werden opgetekend uit de volksmond staan tekeningen die het verhaal ondersteunen. Leuk om te lezen en niet alleen voor kinderen.

Molens, mythes en mysteries
Molenvertellingen uit de lage landen
Samengesteld en bewerkt door Carolien Korver en Ellen Steendam
Illustraties: Richard van Nijnatten en Agnes Smit
Uitgeverij Celadon 2007
ISBN 978-90-8948-002-6



"VAN BILLEN EN KRUIEN" – WINDMOLENS IN DE KEMPEN AD VAN GOOL

Eind vorig jaar verscheen het boek Van billen en kruien van de hand van Ad van Gool, zelf een telg uit een molenaarsgeslacht. Het boek is een verzameling artikelen met een beschrijving over 23 molens en 7 molenrestanten in de Nederlandse Kempen, voorafgegaan door enkele algemene hoofdstukken.. De Kempen liggen globaal zuidelijk van Eindhoven, oostelijk begrensd door Limburg en westelijk reikt de streek tot Tilburg. Het is een mooi uitgegeven boek geworden, met goede foto's, zowel uit het verleden als uit het heden. Vaak zijn ze nog niet eerder gepubliceerd. De historische foto's zijn zeer sfeervol in bruine tinten afgedrukt, de nieuwe in kleur.

In de eerste hoofdstukken beschrijft Van Gool algemene zaken, zoals de diverse typen molens en de inrichting op een eenvoudige manier, die voor elke geïnteresseerde in molens goed te volgen is. Vooral interessant is ook het hoofdstuk over molenaars en Gilde, dat echt als een wervingsfolder gezien kan worden. Als je al geen molenaar was, zou je er zo zin in krijgen. De vrijwillige molenaars worden daarna in de afzonderlijke hoofdstukken ook nog in beeld gebracht bij hun 'eigen' molen.

In de beschrijvingen van de molens vertelt de auteur de doorlopende historie van de molen en de mensen daarbij op een onderhoudende manier, besteedt hij aandacht aan het heden en geeft een beknopte beschrijving van functie en bouw. Het geheel is gelardeerd met tekstvelden waarin spreuken, gezegden, versjes en andere curieuze zaken afge-



drukt zijn.

Ad van Gool is erin geslaagd een boek te maken dat zowel molenaar als geïnteresseerde leek een goed beeld geeft van de Kempische molens. Daarnaast is het een prettig leesbaar boek waarin je ook naar hartelust kunt bladeren om de mooie foto's te bekijken.

Een geslaagd product.

Het boek is ook te koop in de stand van het Gilde op de jaarvergadering van het GVM/DHM op 5 april in Amsterdam.

Haver

Van billen en kruien – Windmolens in de Kempen
Ad van Gool
140 pagina's harde kaft, full color, 22 x 28 cm
€ 29,90 excl verzendkosten (€ 4,50 voor Nederland)
Overmaken € 34,40 op rek 122320255 t.n.v. A. van Gool
o.v.v. naam, adres en postcode
Boekhandel: ISBN 978-90-809171-3-2

Uitgaven van het gilde van vrijwillige molenaars

ten behoeve van de opleiding tot vrijwillig molenaar

HET ENTREEPAKKET

De basiscursus - op enkele hoofdstukken na gereed.

Alle overige lesstof wordt in de loop van de tijd nieuw vervaardigd en uitgegeven en zal in de loop van de tijd worden toegezonden.

De leden in opleiding dienen dit pakket bij aanmelding aan te schaffen (niet inbegrepen bij de contributie). De prijs bedraagt € 42,50.

UITGAVEN TER VERBREIDING VAN DE KENNIS OVER MOLENS

Informatie XVI - Waarom draaien molens linksom? Waarom helt de bovenas? De tonmolen. Prijs: € 7,50 (incl. porto).

Informatie XIX - Molenaarservaringen J.B. Kaal. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Informatie XXII - Bovenassen. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Mappen voor de basiscursus

Prijs: € 11,00 (incl. porto).

Wetenswaardige literatuur

Onderstaande literatuur is te bestellen op de erbij vermelde adressen. Vergeet niet daarbij uw naam- en adresgegevens te vermelden.

Molens. De nieuwe Stockhuyzen.

Waanders 2007, 240 blz, Prijs € 22,50.
Herziene editie. Weidemolen, torenmolen, monniksmolen, wipstellingmolen: geen molentype of F. Stockhuyzen (1890-1976) traceerde de geschiedenis, techniek, functie, locatie etc. Een standaardwerk.

Opleiding Watermolenaar (Poldermolens)

Door: Ing. J. den Besten.

Te bestellen door overmaking van € 23,00 (incl. porto) op girorekening 139754 t.n.v. J. den Besten te Loenen aan de Vecht.

Over molens der fam. Honig

Door: P. Boorsma. Prijs € 10,00 (incl. porto).

Te bestellen bij het Gilde (zie boven).

Lesbrieven Basisonderwijs

Lesbrief Poldermolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Korenmolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Watermolen compl. Prijs € 7,50.

Deze lesbrieven zijn bedoeld voor leerlingen van de hoogste klassen van het basisonderwijs of de laagste klassen van het voortgezet

HACCP-Rapport Hygiënecode

Te bestellen via Gilde verzendingen.

Inclusief porto € 30,00.

Exclusief porto € 25,50.

GRATIS UITGAVEN

- Informatiefolders
- Statuten en Huishoudelijk Reglement
- Bladen voor het maalboekje voor leden in opleiding en geslaagde leden
- Examenisen
- Voorbeeld voor een Modelcontract vrijwillig molenaar
- Folder betreffende Gildeverzekeringen

BESTELLEN BIJ HET GILDE

H.P.A. (Hub) van Erve

Hoevense Kanaaldijk 9

5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100, of

verzendingen@vrijwilligmolenaars.nl

onderwijs. De lesbrieven omvatten de lesbrieff zelf voor de leerlingen, een docentenhandleiding en een werkblad.

Pellen van gerst tot gort

Lesbrief voor molenaars.

Uitgave van Stichting Groninger Molens,

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen.

Prijs € 6,00 (excl.porto).

Werking van de pelmolen

Door: P.H. Havik.

Facsimile handschrift € 15,00 (incl. porto).

CD-rom met transcriptie handschrift en lijst

met Zaanse en Groningse termen,

€ 5,50 (incl. porto). Boekje + CD-rom

€ 20,00 (incl. porto). Te bestellen bij het

Gilde (zie boven).

Zingende Stenen

Door: D.J. Abelskamp. Prijs: € 21,00 (incl.

porto). Dit boek is te bestellen door over-

making op Raborekening 13.53.85.210 van

G.W.M. Barendse, penningmeester van de

Cursuscommissie, te Poeldijk.

MEESTERMOLENAAR

Maarten Dolman is molenaar op korenmolens De Windotter in IJselstein. Hij deed 20 jaar geleden een open sollicitatie naar de stichting die zich inspande voor herstel en behoud van de molen op de vestingmuur van IJselstein. Molenaarservaring had hij al. Hij maalde al in Wilnis in de buurt waar Johan Cruijff zijn optrekje had. Deze belangstelling had hij niet van vreemden. Zijn vader! De stichting onder de bezielende leiding van de toenmalige burgemeester had besloten dat het niet alleen een gerestaureerde molen moest zijn, maar ook zo bedrijfsmatig mogelijk moest worden geëxploiteerd.

Maarten werd de nieuwe molenaar van het bedrijf. Met hulp en steun wordt nog steeds een bedrijf uitgeoefend dat zich in een toenemende belangstelling mag verheugen. Wat hij produceert wordt ook afgezet. En zelfs uit Utrecht komen ze in de winkel onder de stelling een van de vele varianten meel halen voor het bakken van brood of cake. Waar haal je nog boekweitmeel?

Maarten doet dit niet alleen. Zijn vrouw Lia, met wie hij kort na zijn benoeming tot professioneel molenaar is getrouwd, is gevoelig voor de wensen van mensen en runt de winkel en het theehuis. En ook zijn kinderen hebben iets van de bezieling meegekregen. De jongste zoon loopt dan ook rond met dezelfde overall en pet van de Windotter als zijn vader.

Foto: Margreet van Beusekom

Tekst: Huub van Est

©2008

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische gegevens-verwerking of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van het Gilde van Vrijwillige Molenaars.



Beroep: korenmolenaar

